

**ȘCOALA DOCTORALĂ ÎN DREPT, ȘTIINȚE POLITICE ȘI ADMINISTRATIVE
a Consorțiului Academiei de Studii Economice din Moldova și Universitatea de Studii
Politice și Economice Europene „Constantin Stere”**

Cu titlu de manuscris:
C.Z.U. 343.9(497):343.3(478)(043)

CRISTEA GABRIELA

**CRIMINALITATEA ORGANIZATĂ TRANSFRONTALIERĂ DIN
BALCANI: RISCURI ȘI AMENINȚĂRI ASUPRA SECURITĂȚII
REPUBLICII MOLDOVA**

SPECIALITATEA: 552.08 DREPT INTERNAȚIONAL PUBLIC

Rezumatul tezei de doctor în drept

CHIȘINĂU, 2020

Teza a fost elaborată în cadrul Departamentului Drept a Școlii doctorale în drept, științe politice și administrative a Consorțiului Instituțiilor de Învățământ Academia de Studii Economice a Moldovei și Universitatea de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”

Conducător științific:

POALELUNGI Mihai, doctor habilitat în drept, conferențiar universitar, specialitatea 552.08 – Drept internațional public

Referenți oficiali:

1. GĂMURARI Vitalie, Prorector Cercetare Științifică și Studii Doctorale a ULIM, doctor în drept, conferențiar universitar
2. CĂUIA Alexandru, Decanul Facultății de Drept a ULIM, doctor în drept, conferențiar universitar
3. BALAN Oleg, Rectorul Academiei de Administrare Publică, doctor habilitat în drept, profesor universitar

Componența Comisiei de susținere publică a tezei de doctor la specialitatea 552.08 – Drept internațional public:

1. AVORNIC Gheorghe, Președintele Senatului USPEE C.Stere, doctor habilitat în drept, profesor universitar
2. POALELUNGI Mihai, conducător științific, doctor habilitat în drept, conferențiar universitar
3. BALAN Oleg, Rectorul Academiei de Administrare Publică, doctor habilitat în drept, profesor universitar
4. GĂMURARI Vitalie, Prorector Cercetare Științifică și Studii Doctorale a ULIM, doctor în drept, conferențiar universitar
5. CĂUIA Alexandru, Decanul Facultății de Drept a ULIM, doctor în drept, conferențiar universitar

Susținerea va avea loc la data de _____ în cadrul ședinței Comisiei de susținere publică a tezei de doctor cu titlul „Criminalitatea organizată transfrontalieră din Balcani: riscuri și amenințări asupra securității Republicii Moldova” din cadrul Școlii doctorale în Drept, Științe Politice și Administrative a Consorțiului Instituțiilor de Învățământ ASEM și USPEE, or. Chișinău, _____. Teza de doctor și rezumatul pot fi consultate la Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Biblioteca Centrală a Academiei de Studii Economice a Moldovei (www.ase.md) și pe pagina WEB a ANACEC (www.cnaa.md). Rezumatul a fost expediat la data de _____.

Conducător științific:

POALELUNGI Mihai, dr.hab. în drept, conf. univ.

Autor:

CRISTEA Gabriela

© Cristea Gabriela, 2020

CUPRINS:

Reperle conceptuale ale cercetării.....	4
Conținutul tezei.....	10
Concluzii generale și recomandări.....	21
Bibliografie.....	28
Lista publicațiilor autorului la tema tezei.....	29
Adnotare.....	30

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea și importanța problemei abordate. Criminalitatea organizată transfrontalieră a fost cercetată de mai mulți teoreticieni din domeniu, fiind efectuate și analizate mai multe documentări în acest scop. Cu toate acestea, crima transnațională din spațiul balcanic a dobândit o popularitate mai mare pentru statul nostru odată cu extinderea activității faimoasei rute balcanice, renumită pentru diferite activități ilicite, de unde reiese actualitatea problemei abordate. Aceste infrațiuni periclitează pacea și siguranța națională, încălcă drepturilor fundamentale ale cetățenilor, iar caracterul schimbător și care permanent se adaptează la orice mediu, reprezintă o adevărată provocare pentru organele de drept, iar acest lucru subliniază importanța și actualitatea problematicii abordate.

Evoluțiile societății contemporane scot în evidență unele trăsături specifice ale acestui fenomen, și anume o înrădăcinare a acestor activități ilicite, în pofida sporirii și fortificării capacităților operaționale și de reacție ale autorităților de aplicare a legii. O serie de amenințări care, în urmă cu un deceniu, erau considerate drept speculații sau ipoteze analitice cu probabilitate redusă de materializare, s-au materializat în prezent.

Chiar dacă Republica Moldova nu face parte, de fapt, din zona balcanică, legătura geografică dintre aceasta și statele din Balcani este efectuată prin intermediul României, care se învecinează cu Bulgaria și Serbia. Datorită localizării sale geografice, **Republica Moldova nu este doar tranzitată de diverse activități ilicite, ea reprezintă și un focar pentru migrația ilegală și traficul de ființe umane.**

Acest fapt scoate în evidență importanța și actualitatea problemei abordate, astfel încât impactul criminalității organizate din zona balcanică asupra securității naționale este unul semnificativ. Factori precum deschiderea frontierelor, legislațiile permissive, lipsa unui trai decent, rata înaltă a șomajului, economia slabă din statele cu un nivel scăzut de trai au creat un mediu favorabil pentru dezvoltarea și globalizarea grupărilor de crimă organizată. În prezent, criminalitatea organizată transfrontalieră este un fenomen complex de o gravitate extrem de ridicată, atât prin valoarea materială a prejudiciilor cauzate societății, cât și prin **forța care este capabilă să penetreze și să altereze climatul economic, social și politic, dar în special – securitatea națională.**

Organizațiile criminale transfrontaliere coordonează o bună parte a traficului internațional cu stupefiante, arme, muniții, persoane, autoturisme de lux, ș.a.m.d. Interesul actual este acela de a elimina activitățile acestor grupări criminale. Scopul acestora este, fără îndoială, obținerea unor profituri cât mai mari, ținând cont de faptul că rata profiturilor provenite din activitățile ilegale este atât de mare, încât treptat sunt eliminați concurenții lor care își desfășoară activitatea în mod

legal. Posibilitatea grupărilor de crimă organizată de a institui monopoluri locale prin eliminarea concurenței le conferă un avantaj la stabilirea prețurilor.

Impactul migrației ilegale de pe ruta balcanică asupra securității Republicii Moldova poate fi caracterizat din mai multe puncte de vedere: demografic, social, economic și politic. În afara faptului că migrația ilegală este adesea conectată cu alte activități ale criminalității organizate (trafic de droguri, arme, terorism), ***acest fenomen poate influența stabilitatea socio – economică a Republicii Moldova, și chiar pacea și securitatea acestuia***, în special prin următoarele:

- tulburarea echilibrului demografic, etnic, cultural;
- incapacitatea mecanismelor de protecție socială sau de sănătate publică;
- depășirea capacității de absorbție a pieței legale a muncii și, implicit, prin bulversarea raportului de forțe dintre structurile de control a legalității și ordinii publice și partea populației orientată spre activități infracționale.

Fiind conștienți de situația social – economică slabă a migranților, membrii grupărilor criminale îi tentează să participe în diferite activități ilegale, în scopul remunerării financiare, sau chiar asigurării protecției acestora de alte grupări infracționale. Astfel, migranții devin cu ușurință traficanți de droguri sau arme, extinzând fenomenul. De asemenea, ținând cont de naționalitatea migranților, nu putem omite faptul că ***aceștia pot fi simpatizanți sau chiar membrii unor organizații extremist – teroriste, ori adepți ai curentelor fundamentalist islamice, ceea ce reprezintă un alt risc pentru securitatea națională a Republicii Moldova***.

Lucrarea analizează activitatea Republicii Moldova în organizațiile regionale/internaționale din care aceasta face parte ca membru permanent/observator sau având un alt statut, care au drept scop combaterea criminalității organizate, în general, dar și protejarea intereselor ce vizează securitatea unui stat. Ținând cont de specificul subiectului, dar și de tematica abordată, se consideră relevantă studierea și analiza următoarelor organizații: Agenția UE pentru aplicarea legii, Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă, Organizația internațională a Poliției Criminale Interpol, Centrul Sud-Est de Aplicare a Legii, Convenția pentru Cooperare Polițienească în Europa de Sud-Est, Procesul de la Brdo, ș.a.

Scopul prezentei teze de doctor constă în efectuarea unei cercetări științifice de amploare și detaliate a criminalității organizate transfrontaliere din zona balcanilor prin intermediul cadrului legal internațional, dar și cu ajutorul analizei lucrărilor doctrinare din domeniu, precum și a practicii existente, în vederea identificării riscurilor și amenințărilor asupra securității statului nostru, ce reies din multiplele forme ale criminalității organizate de pe ruta est – mediteraneană, precum și pentru propunerea soluțiilor concrete în eradicarea sau prevenirea acestora.

Totodată, **obiectivele principale** ale tezei de doctor sunt:

- identificarea riscurilor la adresa securității naționale, prin prisma analizei criminalității organizate în statele din Balcani;
- sistematizarea și cercetarea activității diferitor organizații regionale și internaționale din care Republica Moldova face parte, și care au menirea să combată fenomenul criminalității organizate transfrontaliere;
- colectarea informației actualizate cu privire la evoluția și contracararea fenomenului infracțional în statele balcanice;
- identificarea cadrului normativ internațional care reglementează diferite aspecte ale fenomenului criminalității organizate;
- prezentarea sistemului moldovenesc de prevenire și combatere a criminalității organizate transfrontaliere;
- identificarea și analiza suportului UE în vederea sporirii capacităților operaționale ale statelor balcanice;
- analiza și prezentarea evoluției securității regionale din perspectiva Școlii de la Copenhaga;
- elucidarea și cercetarea siguranței frontierelor Republicii Moldova prin prisma existenței unei zone necontrolate de autoritățile centrale moldovenești;
- analiza importanței Strategiei naționale de securitate a Republicii Moldova;
- elaborarea propriilor concluzii și recomandări la tema de cercetare.

Ipoteza de cercetare reprezintă *prezumția potrivit căreia diferitele forme ale criminalității organizate transfrontaliere din zona balcanică prezintă riscuri și amenințări asupra securității Republicii Moldova*. Prin această ipoteză de cercetare, ne-am propus stabilirea situației reale în acest sens, prin studierea informației operative privind infracțiunile transfrontaliere, dar și a legislației naționale și internaționale în domeniu, astfel încât să fie formulate și prezentate recomandări pentru asigurarea securității naționale și siguranței cetățenilor.

Sinteza metodologiei de cercetare și justificarea metodelor de cercetare alese. Având drept scop efectuarea unui studiu aprofundat privind impactul criminalității organizate transfrontaliere din zona balcanică asupra securității Republicii Moldova, au fost folosite mai multe metode de cercetare științifică:

- **metoda analizei sistemice**, prin intermediul căreia au fost analizate fundamentele și noțiunile de bază distinctive pentru obiectul cercetării;
- **metoda istorică**, care a făcut posibilă identificarea originii și evoluției criminalității organizate transfrontaliere;
- **metoda logică**, fără de care nu poate fi efectuată analiza și studierea informației pertinente, pentru formularea ulterioară a unor recomandări specifice;

- **metoda examinării**, prin intermediul căreia a fost studiată legislația națională, precum și tratatele internaționale la care statul nostrum este parte în vederea luptei contra tuturor formelor ale criminalității organizate transfrontalieră;

- **metoda cantitativă**, care permite efectuarea unei evidențe a tratatelor internaționale și a normelor legislative naționale cu referire la criminalitatea organizată;

- **metoda generalizatoare**, cu ajutorul căreia sunt formulate concluzii generale, și propuneri pentru prevenirea riscurilor și amenințărilor la adresa securității naționale, etc.

Noutatea și originalitatea științifică a tezei. Noutatea științifică reiese din unicitatea studiului în cauză, or problematica criminalității transfrontaliere din Balcani este una oarecum nouă, astfel încât este absolut necesară cercetarea fenomenului respectiv pentru protejarea securității naționale a Republicii Moldova, prin prisma noilor provocări la nivel regional și internațional. Această problematică nu este studiată și cercetată detaliat în doctrina juridică locală, iar elementul de noutate științifică a lucrării reiese din elaborarea unei cercetări complexe a impactului criminalității organizate din zona balcanică asupra securității naționale. **Problema științifică de importanță majoră** soluționată în lucrare constă în identificarea riscurilor și amenințărilor specifice la adresa securității Republicii Moldova, care derivă din evoluția fenomenului infracțional din zona balcanică.

Originalitatea tezei de doctor reiese din faptul că până în prezent, problematica criminalității organizate transfrontaliere din Balcani nu a fost abordată în alte teze de doctor în drept. Totuși au fost identificate trei teze de doctor în drept ai autorilor din Republica Moldova care cercetează subiectul criminalității transfrontaliere în general:

- dl Gheorghiu M., în teza «Организованная преступность: проблемы теории и практики расследования», elaborată în anul 1998, studiază formele criminalității transfrontaliere din punct de vedere penal și procesual penal, lucrarea în sine având drept scop identificarea unor recomandări pentru îmbunătățirea cadrului legal național în ceea ce privește măsurile speciale de investigație, concepția criminalistică, dar și dezvoltarea capacității autorităților naționale privind prevenirea, depistarea și investigarea infracțiunilor cu caracter transfrontalier.

- Dna Sterschi Florena Esther, în teza sa de doctor intitulată „Criminalitatea transnațională: normativul penal de sancționare și politici de prevenire și combatere”, elaborată în anul 2015, abordează problematica din perspectiva dreptului penal și execuțional penal. La fel ca și dl Gheorghiu M., dna Sterschi F. a avut drept scop înaintarea unor recomandări pertinente pentru îmbunătățirea cadrului normativ din domeniu și a unor măsuri eficiente de prevenire a fenomenului pe teritoriul Republicii Moldova.

- Dl Ciobanu I., în teza sa de doctor în drept cu titlul „Criminalitatea organizată la nivel transnațional și formele ei de manifestare în Republica Moldova”, publicată în anul 2000,

cercetează subiectul din punct de vedere al dreptului penal și procesual penal, dar și ținând cont de realitățile social – politice ale unui nou stat creat în urma destrămării URSS, precum și ale grupurilor criminale autohtone formate de așa – numiții hoți în lege.

În această ordine de idei, notăm că elementele de noutate științifică ale tezei de doctor constau în:

- prezentarea situației reale a influenței criminalității organizate din Balcani asupra securității Republicii Moldova;
- identificarea soluțiilor pentru protejarea frontierei naționale;
- studierea și analiza activității instituțiilor naționale cu competență în domeniu;
- colectarea informației privind tratatele internaționale încheiate de către Republica Moldova în domeniile aferente combaterii crimei organizate;
- identificarea operațiunilor comune efectuate între instituțiile de aplicare a legii din Republica Moldova și cele ale UE în vederea depistării grupărilor criminale;
- elaborarea propriilor concluzii și recomandări privind subiectul tezei de doctor.

Rezultatele obținute care contribuie la soluționarea problemei științifice importante rezidă în elaborarea recomandărilor specifice și concluziilor pertinente *pentru prevenirea amenințărilor principale* la adresa securității naționale și *pentru eliminarea riscurilor* care pot apărea în contextul expansiunii diferitor forme de crimă organizată cu caracter transnațional din zona balcanică, prin:

- prezentarea legăturii geografice dintre Republica Moldova și zona balcanică și identificarea căilor de expansiune a criminalității organizate transfrontaliere pe teritoriul statului nostrum;
- cercetarea sistemului moldovenesc de prevenire și combatere a crimei organizate;
- sistematizarea și analiza organizațiilor regionale și internaționale în lupta împotriva crimei organizate;
- elaborarea unei analize asupra siguranței frontierelor Republicii Moldova prin prisma existenței unei zone necontrolate de autoritățile centrale moldovenești, etc.

Semnificația teoretică. Fenomenul criminalității transfrontaliere este un subiect extrem de sensibil, iar din acest motiv reiese necesitatea de studiere și analiză continuă a tuturor formelor sale, indiferent dacă ne referim la traficul de ființe umane, traficul ilicit de droguri sau arme, migrația ilegală, terorismul, ș.a.m.d. Adesea *deficitul de informații împiedică capacitatea autorităților de a crea o situație clară în acest sens.*

Valoarea aplicativă a lucrării. Fiind prima lucrare cu acest subiect în Republica Moldova, dedicată exclusiv problematicii influenței crimei organizate din Balcani asupra securității naționale, prezenta teză de doctor va constitui un punct de pornire pentru studierea și în continuare

a acestui subiect, precum și pentru identificarea și prezentarea unor noi opinii și posibile soluții pentru îmbunătățirea legislației naționale în domeniu, precum și în activitatea practică a funcționarilor din domeniul aplicării legii, precum și celor cu atribuții aferente.

De asemenea, caracterul științifico – didactic al lucrării prezintă, într-o manieră clară, rezultatele obținute în urma cercetării aprofundate a subiectului, din două perspective: practic și teoretic. Totodată, este de menționat faptul că valoarea aplicativă a lucrării reiese din prezentarea clară a informațiilor, care pot fi ușor înțelese atât de un simplu cititor, cât și de cercetătorii din domeniu, sau juriști, ceea ce semnifică faptul că teza de doctor este redată într-un mod sistemic și individual. Rezultatele cercetării, precum și recomandările elaborate pot fi utilizate de către juriști, politicieni, funcționari publici, studenți, profesori universitari, cercetători în domeniul dreptului internațional public.

Concluziile și recomandările elaborate pot fi utilizate în calitate de ghid pentru elaborarea unor Planuri de acțiuni, Strategii, modificarea actelor normative în vigoare, dar pentru prezentarea în cadrul proceselor educative în instituțiile de învățământ superior cu profil în drept.

Implementarea rezultatelor științifice. Teza a fost elaborată în cadrul Școlii doctorale în Drept, științe politice și administrative a Consorțiului Academiei de Studii Economice din Moldova și Universității de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”. Principalele elemente ale prezentei teze de doctor au fost prezentate în 4 articole științifice publicate pe parcursul anilor de studii în revistele științifice de specialitate din Republica Moldova:

- *Organizațiile regionale și internaționale în lupta împotriva crimei organizate*, în Revista Națională de Drept, nr. 1-3(231-233)/2020/ISSN 1811-0770;

- *Siguranța frontierelor Republicii Moldova, prin prisma existenței unei zone necontrolate de către autoritățile centrale moldovenești*, în Revista Institutul Național al Justiției, nr. 1-3(231-233)/2020/ISSN 1811-0770;

- *Strategia Națională de Securitate a Republicii Moldova ca instrument de protejare a Securității Naționale*, co-autor, dl Poalelungi M., dr. hab., conf. univ., în Revista Supremația Dreptului, nr. 4/2019/ISSN 2345-1971, pag. 32-42;

- *Dezmembrarea Iugoslaviei și expansiunea crimei organizate în Balcani*, în Revista Studii Juridice Universitare nr. 1-2(49-50)/XII/2020/ISSN 1857-4122.

Totodată, rezultatele cercetării științifice au fost publicate într-un număr de 4 lucrări științifice, relatate în cadrul unor simpozioane, conferințe și seminare naționale și internaționale, organizate de către Academia de Studii Economice și Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova, după cum urmează:

- 27-28 aprilie 2018, Simpozionul Științific Internațional al Tinerilor Cercetători, Ediția a XVI-a, or. Chișinău, prezentarea articolului intitulat: *Risks and threats to the security of the Republic of Moldova in the context of organized cross-border crime in the Balkans*.

- 15 – 16 noiembrie 2019, Conferința internațională științifico – practică «Организация Объединенных Наций и глобальные проблемы человечества в XXI веке», or. Ufa, Federația Rusă, participarea cu articolul *Региональная безопасность в контексте современной геополитике*, co-autor-dl Oleg Bălan, doctor habilitat în drept, prof.univ.

- 28 februarie 2020 – Conferința științifică internațională „Contribuția tinerilor cercetători la dezvoltarea administrației publice”, or. Chișinău, participarea cu articolul *Cooperarea juridică internațională în materie penală*.

- 22 mai 2020 – Conferința științifică internațională „Teoria și practica administrării publice”, or. Chișinău, prezentarea articolului *Originea și evoluția criminalității organizate transfrontaliere*.

Publicații la temă. Rezultatele lucrării au fost publicate în 8 lucrări științifice. Autorul a contribuit la semnarea a două tratate internaționale în domeniul combaterii criminalității organizate în regiunea balcanilor.

Aprobarea rezultatelor. Teza a fost elaborată în cadrul Școlii doctorale în Drept, științe politice și administrative a Consorțiului Academiei de Studii Economice din Moldova și Universității de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”. Principalele elemente ale prezentei teze de doctor au fost prezentate în articole științifice publicate pe parcursul anilor de studii în revistele științifice de specialitate din Republica Moldova, dar și în cadrul conferințelor naționale și internaționale din domeniu.

Volumul și structura tezei. Introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografia din 246 de titluri, 1 tabel, 2 figuri, 142 pagini de text de bază. Rezultatele cercetării au fost expuse în 8 lucrări științifice publicate în culegeri și reviste de specialitate din Republica Moldova și Rusia.

Cuvinte – cheie: criminalitatea organizată, securitatea națională, securitatea regională, organizații regionale și internaționale, crima organizată din Balcani, migrația ilegală, terorismul, traficul de ființe umane, conflictul transnistrean, Strategia națională de securitate.

CONȚINUTUL TEZEI

Teza de doctor este formată din introducere, trei capitole structurate în 14 paragrafe, 1 tabel, 2 figuri, concluzii generale și recomandări, două anexe și referințe bibliografice.

Introducerea reprezintă consolidarea și motivarea temei alese, prin expunerea actualității și importanței problemei abordate, identificarea scopului și obiectivelor tezei, prezentarea noutății științifice a rezultatelor obținute. Totodată, introducerea cuprinde informații referitoare la importanța teoretică și valoarea aplicativă a lucrării, precizări privind aprobarea și implementarea rezultatelor cercetării, precum și sumarul compartimentelor tezei.

Capitolul 1 este intitulat „*Criminalitatea organizată transfrontalieră: evoluții și tendințe actuale*”, și are drept obiective prezentarea originii și evoluției criminalității organizate transfrontaliere (par. 1.1.), identificarea și analiza sistemului moldovenesc de prevenire și combatere a criminalității organizate transfrontaliere în contextul dreptului internațional (par. 1.2.), studierea evoluției securității regionale din cele mai vechi timpuri, prin prisma contextului geopolitic actual (par. 1.4.), prezentarea scopului, obiectivelor și a problemei științifice (par. 1.4.) Concluziile elaborate în urma realizării unei cercetări aprofundate în capitolul 1 sunt prezentate de către autor în paragraful 1.5.

Evoluțiile și tendințele actuale ale criminalității organizate transfrontaliere au un caracter ascendent, atât pe plan național, cât și pe plan internațional. În acest sens, eforturile Republicii Moldova de a lupta contra acestui flagel sunt foarte considerabile, inclusiv prin deschiderea totală către cooperarea internațională în acest sens cu alte state și/sau organizații regionale și internaționale.

Conceptul de criminalitate este un concept multidimensional, astfel el cunoscând abordări diferite în literatura de specialitate.[3, p. 6] Fenomenul criminal are o dimensiune în timp, decurge în timp, se săvârșește în mod continuu, reluându-se mereu. Criminalitatea nu are pauze decât de scurtă durată. Ea se produce zi de zi, săptămână de săptămână, lună de lună, an de an. [3, p. 37]

Criminalitatea transnațională se caracterizează prin profesionalism dezvoltat, prin forță economică, comercială și financiară, prin accesul la cea mai înaltă tehnologie de comunicare și informare. Aceste grupări tentaculare, cu centrul nervos în cele mai puternice țări ale lumii dispun de un imens capital economic, politic, social și simbolic. Ele se sustrag oricărui control: al statelor naționale și justițiilor lor. Ele au sub control importante componente ale aparatului statal (Guvern, Parlament, administrație, poliție, justiție, armată) și complicitatea guvernanților marilor regiuni și state, au dezvoltat un management performant, mult superior anilor trecuți.[8, p. 33]

Criminalitatea organizată s-a dezvoltat odată cu statul nou creat după dezmembrarea URSS, ceea ce înseamnă că Republica Moldova a trăit cu acest fenomen chiar de la crearea sa în calitate de stat independent. Totuși, provocările de la începutul anilor 90 au fost eradicate aproape în totalitate de către autoritățile de aplicare a legii, dar acestea s-au materializat în alte tipuri de activități ilicite, odată cu intrarea într-un nou mileniu, iar oamenii legii s-au adaptat, la fel ca de fiecare dată, la noile provocări.

Criza economică mondială din anul 2008 a afectat toate statele lumii, însă economia națională a avut de suferit un pic mai mult, comparativ cu economia țărilor occidentale. Acest fapt a contribuit la expansiunea fenomenului migrației ilegale în scop de muncă a cetățenilor moldoveni.

După cum punctează dl Avornic Gh. și dl Cara A., pentru Republica Moldova, traficul de ființe umane demult nu mai este un fenomen inedit, constituind cea mai vulgară formă de discriminare și violență împotriva persoanelor, precum și o formă modernă de sclavie a ființelor umane, în general. Fenomenul traficului de ființe umane apare pentru prima dată în antichitate și cunoaște apogeul manifestării sale în epoca sclavagistă, în care era prezent sub forma unei relații economice dominante. Traficul de ființe umane a căpătat amploare în Moldova începând cu anii 1994-1995, atunci când migrația ilegală provocată de criza economică și recensiunea în producție, inflația, creșterea numărului de șomeri, reducerea cheltuielilor în sfera socială au avut un impact dezastruos asupra dezvoltării situației migrației în Moldova, iar migrația ilegală a devenit un fenomen obișnuit și tolerat, interpretat uneori drept unica soluție de contracarare a sărăciei. [1, p.5]

Republica Moldova este parte la o serie de tratate internaționale bilaterale și multilaterale în domeniul combaterii crimei organizate transfrontaliere, cu state europene, organizații internaționale și regionale. Apartenența la acestea, evidențiază angajamentul ferm al statului nostru în eradicarea fenomenului de crimă organizată, cu toate formele sale, or nerespectarea normelor unui tratat internațional încalcă unul dintre principiile generale ale dreptului internațional, și anume: *pacta sunt servanda*.

Pe parcursului anilor 2016 – 2018, au fost semnate peste 14 tratate internaționale în domeniul precum: schimbul automatizat de date, combaterea criminalității și a migrației ilegale, asistența reciprocă în caz de dezastre, control comun la frontiera de stat moldo-ucraineană, etc. Încheierea acestor Acorduri are un impact pozitiv nu doar asupra domeniilor enumerate mai sus, dar și în privința asigurării securității și bunăstării cetățenilor moldoveni atât din țară, cât și a celor stabiliți peste hotarele ei. Totodată, nu putem neglija importanța tratatelor internaționale semnate anterior.

Multiplele preocupări pentru explicarea fenomenului criminalității organizate transfrontaliere sunt justificate de necesitatea imperioasă de a cunoaște dimensiunile și implicațiile sale în societate și, pe această bază, să se poată stabili acțiunile și măsurile cele mai eficiente de prevenire și contracarare, atât în plan legislativ, cât și în cele ale structurilor judiciare. Situația din zona balcanică a stârnit un interes deosebit odată cu intensificarea infraționiilor transfrontaliere pe așa – numita *rută balcanică*, utilizată de grupările criminale pentru diferite activități ilicite în Europa.

În prezent, la nivel regional, se acordă o atenție deosebită *principiului siguranței colective*, prin semnarea tratatelor regionale care au drept scop combaterea și eradicarea crimei organizate în zonă. Totodată, nu putem neglija nici interesul statelor occidentale în crearea unor condiții nefavorabile pentru dezvoltarea și în continuare a formelor criminalității organizate în Europa de Est.

Constatăm că Uniunea Europeană ajută statele terțe aflate în vecinătatea sa, ori care reprezintă focarele diferitor infracțiuni cu caracter transnațional, prin acordarea bunelor practici, schimburi de experiență, donații de softuri, dar și prin acordarea expertizelor pentru îmbunătățirea legislației naționale în domeniu. În același mod, statele terțe oferă suport UE prin explicarea particularităților modalităților de operare ale infractorilor de pe teritoriile sale, prin prisma culturii și trăsăturilor socio-umane distincte, mai ales dacă e să ne referim la cetățenii statelor din fosta URSS sau fosta Iugoslavie.

Referindu-ne la gradul de investigare al problemei, putem preciza faptul că per ansamblu, fenomenul crimei organizate transnaționale este studiat de către cercetători, totuși, sunt prea puține lucrări care abordează subiectul dintr-un punct de vedere mai îngust, și anume **crima organizată în zona balcanică**. Totodată, trecând în revistă studiile științifice din Republica Moldova care analizează formele criminalității organizate transfrontaliere, putem observa că subiectul este abordat la general, nefiind studiate detaliat instituțiile naționale care funcționează în acest scop, mai ales ținând cont de reforma Guvernului din anul 2017. Acest fapt demonstrează necesitatea prezentei lucrării, care *va completa un gol în literatura națională de specialitate și va facilita accesul la informații pentru diferite persoane interesate de domeniul respectiv*, inclusiv pentru cercetătorii din sfera dreptului internațional public.

Republica Moldova are o experiență destul de vastă în ceea ce privește cooperarea internațională în domeniul combaterii criminalității organizate: de la asistență juridică în materie penală la echipe comune de investigații, iar **riscurile și amenințările la adresa securității Republicii Moldova identificate în acest capitol sunt: terorismul, traficul de droguri, migrația ilegală, traficul de persoane.**

Ideea de securitate internațională, realizarea ei în mod practic este determinată de condiții istorice, economice, politice, sociale, precum și de alți factori. De-a lungul timpului s-a produs o schimbare în capacitatea de analiză și de sesizare a problemelor de securitate. Alături de acestea, au suferit un proces de metamorfozare atât politicile, cât și strategiile de securitate din societățile contemporane. Subcapitolul dedicat securității regionale în contextul geopolitic actual prezintă o trecere în revistă a evoluțiilor definiției de securitate în mediul academic, necesitatea studierii acestui subiect, precum și expunerea celor cinci dimensiuni ale securității. Toate acestea aspecte au fost studiate și analizate profund, datorită lucrărilor următorilor cercetători și filosofi: H.

Kissinger, B. Buzan, C. Hlihor, Aristotel, T. Hobbes, I. Kant, S. Hoffman, ș.a. Subiectul securității regionale a fost expus de către autorul tezei de doctor în cadrul Conferinței internaționale științifice – practice «Организация Объединенных Наций и глобальные проблемы человечества в XXI веке», care a avut loc în or. Ufa, Federația Rusă, în perioada 15 – 16 noiembrie 2019, în articolul *Региональная безопасность в контексте современной геополитике*, co-autor-dl Oleg Balan, doctor habilitat în drept, prof.univ.

Autorul a analizat succint lucrări științifice, publicații, studii, și norme legislative naționale și internaționale care cercetează criminalitatea organizată transfrontalieră și infracțiunile conexe, precum: terorismul, traficul de droguri, traficul de ființe umane, ș. a. Un sprijin important și extrem de valoros pentru elaborarea acestui capitol din teza de doctor a fost constituit din lucrările mai multor cercetători, atât străini cât și din Republica Moldova, precum: O. Bălan, M. Poalelungi, D. Sârcu-Scobioală, I. Ciobanu, A. Alexandrov, V. Ursu, M. Tulică, Ia. Ghilinskii, A. Klip, F. Gyula, G. Asandului, D. Dumitrescu. Autorul a utilizat metodele necesare de cercetare științifică, în scopul studierii cât mai aprofundate a obiectului investigațiilor, având drept țintă finală atingerea treptată a obiectivelor enunțate. De asemenea, în vederea scoaterii în evidență a elementelor centrale ale subiectului studiat, a fost îmbinată practica existentă cu doctrina și fundamentul legislativ.

Referindu-ne la gradul de investigare al problemei, putem preciza faptul că per ansamblu, fenomenul este destul de studiat de către cercetători, totuși, sunt prea puține lucrări care abordează subiectul dintr-un punct de vedere mai îngust, care să caute originea problemei. Totodată, trecând în revistă studiile științifice din Republica Moldova care analizează formele criminalității organizate transfrontaliere, putem observa că subiectul este abordat la general, nefiind studiate concret nici instituțiile naționale care funcționează în acest scop, și nici prezentate activitățile acestora.

Acest fapt demonstrează necesitatea prezentei lucrării, care va completa un gol în literatura națională de specialitate și va facilita accesul la informații pentru diferite persoane interesate de domeniul respectiv, inclusiv pentru cercetătorii din sfera dreptului internațional public.

Capitolul 2 este intitulat „*Lupta împotriva crimei organizate în Balcani în contextul geopolitic actual*”, și are drept scop studierea și cercetarea evoluției crimei organizate în zona Balcanică (par. 2.1.), dar și identificarea acțiunilor coordonate și operațiunilor comune între Republica Moldova și UE în scopul identificării infractorilor (par. 2.2.). Totodată un obiectiv important al autorului în elaborarea prezentului capitol a fost și analiza suportului UE în vederea sporirii capacităților operaționale ale statelor balcanice (par. 2.3.), a prezentării activității Republicii Moldova în cadrul organizațiilor regionale și internaționale în lupta contra criminalității

organizate transfrontaliere (par. 2.4.). Este de menționat că ultimul paragraf al acestui capitol (2.5.) conține concluziile autorului pe marginea acestuia.

Importanța cercetării acestui capitol reiese din efectele evenimentelor care au avut loc în zona balcanică în ultimii ani, care au dus la o creștere alarmantă a migrației ilegale, iar de aici, la traficul de migranți, arme, droguri, și alte infracțiuni grave.

Evenimentele care au avut loc în zona balcanică în ultimii ani, au dus la o creștere alarmantă a migrației ilegale, iar de aici, la extinderea fenomenului infracțional către traficul de migranți, arme, droguri, și alte infracțiuni grave. Importanța acestei zone a fost accentuată odată cu apariția *Rutei balcanice*, despre care se relatează în prezentul capitol. Ruta balcanică atrage cu sine apariția unui lanț de infracțiuni, conexe cu migrația ilegală către UE, creând un climat nefavorabil pentru statele pe care le tranzitează, ceea ce a dus la necesitatea elaborării unor planuri de acțiuni comune, valabile și astăzi.

Zona balcanică este strâns legată de statul nostru, ceea ce înseamnă că o bună cooperare reprezintă una dintre obiectivele majore la nivel regional în scopul combaterii crimei organizate. Totodată, putem observa implicarea masivă a Uniunii Europene prin crearea unei zone comune de securitate, numită micul Schenghen, formată din statele Europei de Sud – Est, UE și non – UE, care au în comun vecinătatea cu statele balcanice.

Problema existenței criminalității organizate a fost soluționată de mult timp, cu toate acestea domeniul de aplicare, tiparele problemei și efectele acesteia asupra societății sunt întrebări care încă necesită un răspuns solid. În mod special în regiunea Balcanilor de Vest, dovezile indică faptul că activitățile criminalității organizate sunt deosebit de semnificative într-o serie de domenii, cum ar fi traficul de droguri sau de arme, de foc și că unii factori, precum corupția și performanțele economice slabe, favorizează criminalitatea organizată. [12, p. 7]

Majoritatea studiilor de cercetare efectuate au demonstrat că principalii factori care stau la baza fenomenului migrației ilegale sunt sărăcia și conflictele armate. În ultimii ani, Europa trece printr-o luptă masivă împotriva migrației ilegale. Cea mai mare parte a migranților ilegali provin din state cu nivel scăzut de trai sau în care se desfășoară conflicte armate. Cu alte cuvinte, fenomenul își păstrează rădăcinile.

Faimoasa *rută Balcanică* după cum este numită cel mai des își are rădăcinile la începutul anilor 90, odată cu începutul dezmembrării Iugoslaviei. Activitățile de război au devenit o obișnuință în multe regiuni din Bosnia și Herțegovina, Croația și mai târziu Kosovo* și Metohija din Serbia. Totuși, granițele țărilor din afara Iugoslaviei nu au fost larg deschise pentru refugiați. [10]

Cu toate acestea, evenimentele din acea perioadă din peninsula Balcanică nu au afectat foarte mult situația din Republica Moldova, or importul crimei organizate din regiune a apărut

mult mai târziu, odată cu declanșarea crizei migraționale, care a zguduit întregul continent european. Creșterea cazurilor de migrație ilegală din statele din afara UE au afectat mai întâi statele pe care aceștia le tranzitau, în primul rând pentru că fenomenul era relativ nou, prin urmare fortificarea frontierelor UE și securizarea acestora nu era o problemă de pe ordinea de zi a oficialilor, lucrurile însă au luat o întorsătură gravă, atunci când autoritățile de aplicare a legii din statele respective au scăpat lucrurile de sub control, iar migrația ilegală a început să își extindă domeniile de activitate ilicite spre traficul de ființe umane, arme sau contrabandă cu diferite produse.

Operațiunile comune și acțiunile supravegheate la care participă și Republica Moldova, au dus la reținerea a zeci de infractori având, prin urmare, efectele scontate. Totuși, ne dăm bine seama că toate acestea au un rezultat pozitiv temporar, deoarece atât infractorii, cât și modurile de operare ale acestora, se adaptează la noile condiții. Tocmai din acest motiv este atât de necesară studierea particularităților criminalității organizate în zona balcanică, inclusiv din punct de vedere științific, inclusiv deoarece această problemă nu va dispărea în curând.

Chiar dacă pe parcursul anului 2020 au fost înregistrate mai puține cazuri de infracțiuni desfășurate pe ruta balcanică, ea rămâne activă și foarte comodă pentru grupările criminale organizate, din cauza multiplelor evenimente care contribuie la dezvoltarea acțiunilor ilicite.

Este foarte importantă participarea activă a Republicii Moldova în cadrul organizațiilor regionale și internaționale în lupta contra crimei organizate, din care aceasta face parte. În acest capitol au fost prezentate principalele organizații din care face parte statul nostru, și care au un rol activ în combaterea diferitor forme ale criminalității organizate transfrontaliere. Un articol în acest sens a fost elaborat de către autorul tezei și publicat în Revista Națională de Drept (*Organizațiile regionale și internaționale în lupta împotriva crimei organizate*, CZU 343.9).

Este foarte important și semnarea Acordului multilateral privind schimbul automatizat de date ADN, date dactiloscopice și date de înregistrare a autovehiculelor, în septembrie 2018, la Viena, pentru schimbul de date în zonă Europeu de Sud – Est, inclusiv prin recunoașterea rolului Republicii Moldova în combaterea criminalității organizate în zonă, iar în acest context, se recomandă demararea tuturor procedurilor naționale ce se impun pentru intrarea cât mai rapidă în vigoare a tratatului, dar și pentru implementarea acestuia.

Problematica criminalității organizate în Balcani nu se regăsește aproape deloc în articolele științifice de specialitate ale autorilor din Republica Moldova. Un adevărat sprijin pentru elaborarea capitolului nr. 2 din această teză de doctor au constituit articolele următoarelor cercetători: F. Allum, W. Bartlett, S. Huntington, F. Zhilla, K. Amerhauser, A. Nagy, Z. Dragisic. De asemenea, o importanță semnificativă au reprezentat și diversele articole din următoarele publicații internaționale: The Global Initiative against Transnational Organized Crime, Western

Balkans Policy Review, Serious and Organized Crime Threat Assessment. Reieșind din cele expuse, informațiile și analiza efectuată în prezentul capitol reprezintă o noutate pentru mediul academic național, inclusiv din perspectiva abordării, dar și reieșind din datele prezentate, care pot fi de folos nu doar teoreticienilor, dar și practicienilor din domeniu.

Reieșind din cele expuse, informațiile și analiza efectuată în prezentul capitol reprezintă o noutate pentru mediul academic național, inclusiv din perspectiva abordării, dar și reieșind din datele prezentate, care pot fi de folos nu doar teoreticienilor, dar și practicienilor din domeniu.

Capitolul 3 este intitulat „Aspecte privind securitatea națională a Republicii Moldova” și conține 5 paragrafe complexe, care investighează factorii de risc la adresa securității naționale a Republicii Moldova (par. 3.1.), precum și acțiunile autorităților naționale în contextul situației statului nostru ca zonă de tranzit pentru migrația ilegală și alte tipuri de infracțiuni (par. 3.2.). Studiarea și analiza securității naționale a RM nu poate fi efectuată fără o cercetare minuțioasă a subiectului referitor la siguranța frontierelor Republicii Moldova prin prisma existenței unei zone necontrolate de autoritățile centrale moldovenești (par. 3.3.). Totodată, autorul își propune să studieze, în par. 3.4., importanța Strategiei naționale de securitate a Republicii Moldova ca instrument de protejare a securității naționale, formulând, în par. 3.5., concluzii pertinente asupra întregului capitol.

Identificarea riscurilor și amenințărilor asupra securității Republicii Moldova care ar putea reieși din extinderea fenomenului de criminalitate organizată transfrontalieră nu putea fi posibilă fără o cercetare aprofundată a securității naționale în general. Așadar, în urma studierii detaliate a lucrărilor necesare pentru elaborarea acestui capitol, s-a constatat că **factorii de risc** la adresa securității naționale sunt: traficul de ființe umane și migrația ilegală; traficul de droguri; spălarea de bani; terorismul; etc., iar **amenințările** la adresa securității naționale sunt: escaladarea conflictului transnistrean; tulburarea echilibrului etnic și religios prin prisma migrației ilegale; instabilitatea politică internă.

Poziționarea Republicii Moldova, din punct de vedere geografic, atrage cu sine o serie de riscuri și amenințări privind securitatea sa națională, din mai multe perspective și aspecte, de ordin intern și extern, și tocmai din acest motiv a fost necesară cercetarea aprofundată a acestui subiect nu doar la un nivel general, dar și în baza lucrărilor științifice de specialitate.

Republica Moldova se află într-un permanent proces de identificare a locului și rolului său în contextual geopolitic regional, adică a statutului său geopolitic, care este elementul fundamental în asigurarea securității naționale a puterilor mici. Realizarea redimensionării securității naționale a Republicii Moldova prin valorificarea opțiunii de aderare la valorile euroatlantice necesită o abordare pragmatic și o abilitate politico-diplomatică, ceea ce ar asigura îndeplinirea obiectivelor intereselor securității naționale. [...] Din cauza potențialului geopolitic

redus, Republica Moldova este considerată de către actorii internaționali drept o putere slabă, securitatea națională a căreia este dependentă de fluctuațiile intereselor geopolitice ale marilor puteri în Europa de Sud – Est, și diminuată dacă nu se regăsește într-o coaliție de state cu o pondere majoră în sistemul de securitate internațional. [9, pp. 440-441]

Pentru asigurarea securității unui stat mic precum Republica Moldova, contează nu atât dimensiunea geografică, cât amplasarea sa geopolitică prin prisma importanței pe care o are pentru realizarea intereselor geostrategice ale marilor puteri în Europa de Sud-Est. Existența avantajelor, dar și a riscurilor securității naționale a Republicii Moldova, ca urmare a reconfigurării arhitecturii geopolitice regionale și a mediului securității regionale, indică prezența atât a enormelor oportunități privind diminuarea provocărilor la adresa securității naționale, care poate fi consolidate prin abandonarea zonei-tampon în care se află Republica Moldova, și anume prin mecanisme integraționiste de orientare euroatlantică, cât și a probabilității conservării statutului de stat-tampon între Occident și Federația Rusă, cu păstrarea statutului de neutralitate permanent, deconsiderat de Rusia prin păstrarea contingentului militar și a munițiilor în raioanele de est ale Republicii Moldova. [9, p. 435]

Situația geopolitică din Republica Moldova impune elaborarea unor măsuri eficiente de prevenire și control asupra terorismului, fenomenelor conexe acestuia și faptelor adiacente. Pericolul terorismului și consecințele devastatoare care le produce argumentează pe deplin atenția sporită a cercetătorilor din diferite domenii ale științei, precum și a practicienilor din serviciile speciale și organele de ocrotire a normelor de drept. Necesitatea monitorizării continue a tuturor fenomenelor și evenimentelor din societate care pot degrada în conflicte interne sau pot conduce la destabilizarea ordinii din societate rezultă din scopul, locul și rolul tuturor organelor statului. Ignorarea aspectelor menționate poate avea doar efecte negative. De aceea, pînă în momentul în care persistă pericolul terorismului la nivel internațional sau regional, pînă cînd sunt suficiente temeiuri de a presupune că nu suntem în siguranță față de acest fenomen extrem de negativ, este necesară vigilența sporită și prudență vizavi de orice situații controversate din societate. [11, p. 5]

Ținând cont de poziția sa geografică, Republica Moldova face parte din arhitectura de securitate a Bazinului Mării Negre – un domeniu de interes pentru un număr mare de actori puternici regionali și internaționali. Arhitectura de securitate din domeniu este influențată de existența unei *axe de conflicte înghețate* (în următoarele regiuni: Transnistria, Osetia de Sud, Abhazia și Nagorno-Karabah), precum și de conflictele din prezent (exemplul Ucrainei). În contextul aspirațiilor de integrare în spațiul european cultural, economic și social, Republica Moldova trebuie să își consolideze, dezvolte și modernizeze securitatea națională și sistemul de apărare, luând în considerare evoluția mediului de securitate. [6, p. 368]

În Moldova există două zone de risc. Prima este Găgăuzia, formată din enclave etnice, elitele ei cooperând strâns cu Rusia și susținând ideea de independență. A doua zonă de risc este Transnistria, ce nu este controlată de autoritățile de la Chișinău și unde, Rusia are instalată o prezență militară constantă. Activarea conflictului înghețat din Transnistria reprezintă amenințarea cea mai serioasă asupra Moldovei și a întregii regiuni. [2, p. 202]

În articolul *Siguranța frontierelor Republicii Moldova, prin prisma existenței unei zone necontrolate de către autoritățile centrale moldovenești*, autorul tezei de doctor punctează faptul că statele nu evoluează în același cadru geografic, iar tocmai din acest considerent, un stat mic față de vecini cu o mare suprafață nu poate duce o politică independentă de considerentele geografice. O suprafață mare presupune abundența unor resurse care va pune la dispoziția statului capacități importante. Tot așa, în caz de agresiune, o întindere mare permite statului atacat teren pentru a se reface în vederea contra atacului. Perimetrul este un element strategic, întrucât frontierele nu se pot apăra în același fel. [5, p. 50]

După cum menționează dl Gămurari V. și dl Osmochescu N., dreptul internațional poate da orientări și indica unele principii fundamentale. În plus, el poate recomanda o oarecare autonomie teritorială pentru minoritățile majoritare situate într-o regiune concretă. Autonomia propusă va trebui să cuprindă garanții importante la următoarele subiecte: respectarea principiilor democratice în regiunea autonomă, protecția drepturilor omului, protecția drepturilor minorităților din teritoriul regiunii autonome; și cazul special – reprimarea activităților teroriste, atragerea la răspundere a persoanelor suspectate de crime internaționale (genocid, crime contra umanității și crime de război), precum și dreptul la reîntoarcere pentru grupurile expulzate. Aceasta se referă în mod direct la Kosovo, fapt confirmat și în cazul regimului de la Tiraspol. [7, p. 221]

În general, dreptul internațional păstrează tăcerea în ceea ce se referă la forma și maniera, în conformitate cu care regulile sale sunt încorporate în dreptul intern al statului. Modalitățile de aplicare a dreptului internațional în ordinea internă sunt lăsate la discreția statelor care adoptă, în acest sens, soluții diferite. Deci, dreptul internațional se mulțumește doar cu afirmarea priorității sale în raport cu dreptul național și lasă statelor libertatea de alegere a mijloacelor pentru asigurarea punerii în aplicare a acestui principiu: astfel statele care, în baza suveranității posedă jurisdicția deplină și absolută, vor avea sarcina să asigure în propria ordine juridică supremația dreptului internațional. În aceste condiții, dacă statele nu adoptă măsurile necesare pentru asigurarea aplicării dreptului internațional în ordinea lor internă, poate surveni răspunderea internațională. [7, p. 100-101]

În pofida faptului că de la escaladarea conflictului transnistrean au trecut deja mai bine de 25 de ani, o rezolvare concretă așa și nu a fost realizată, iar implicarea organizațiilor regionale și internaționale de menținere a păcii nu dau efectele scontate. Problematika transnistreană este des

abordată în lucrările de specialitate, însă mai degrabă din punct de vedere politic decât prin intermediul legislației internaționale în domeniu. Astfel, referindu-ne la gradul de investigare al problemelor ce țin de securitatea națională, constatăm că majoritatea lucrărilor de specialitate abordează securitatea națională cu precădere prin prisma conflictului transnistrean, acordând mai puțină importanță celorlalte aspecte. Acest fapt ne subliniază importanța și necesitatea prezentei lucrării, care va completa literatura de specialitate, inclusiv prin abordarea situației operative și criminogene din țară, adesea un subiect tabu pentru întreaga societate. Având drept scop primordial atingerea treptată a obiectivelor enunțate, au fost selectate cele mai adecvate metode de cercetare științifică, care au contribuit la relatarea graduală a ideilor generale din lucrare, evidențiind elementele esențiale propuse pentru cercetare, dar și combinând practica cu teoria de specialitate.

Referindu-ne la gradul de investigare al problemelor ce țin de securitatea națională, constatăm că majoritatea lucrărilor de specialitate abordează securitatea națională cu precădere prin prisma conflictului transnistrean, acordând mai puțină importanță celorlalte aspecte. Acest fapt ne subliniază importanța și necesitatea prezentei lucrării, care va completa literatura de specialitate, inclusiv prin abordarea situației operative și criminogene din țară, adesea un subiect tabu pentru întreaga societate.

Republica Moldova și-a luat un angajament ferm în continuarea parcursului său european, încercând din răspuțeri să își îndeplinească obligațiile asumate, atât de necesare pentru UE, în contextul securizării frontierelor sale externe. Liberalizarea regimului de vize pentru moldoveni a însemnat pentru statul nostru un pas înainte, dar și un factor declanșator pentru fenomenul migrației ilegale și altor infracțiuni aferente, precum traficul de arme, droguri, contrabanda, chiar și terorismul.

În urma analizei situației operative prezentate de către Inspectoratul General al Poliției de Frontieră și Biroul migrație și azil, ambele instituții fiind în subordinea MAI, constatăm că migranții ilegali prezintă un pericol permanent pentru siguranța frontierei de stat, deoarece aceștia vor urmări cu orice preț realizarea scopului propus – de ajunge în spațiul UE, formulând, în același timp, cereri abuzive pentru acordarea unei forme de protecție umanitară pe teritoriul Republicii Moldova.

Strategia națională de securitate a Republicii Moldova este unul dintre cele mai importante instrumente de protejare a securității naționale, dar și a tuturor componentelor securității naționale, fiind constatată necesitatea urgentă de a adopta noua Strategie națională de securitate. **Poziționarea Republicii Moldova, din punct de vedere geografic, atrage cu sine o serie de riscuri și amenințări privind securitatea sa națională.** Astfel, rolul unei Strategii a securității naționale bine pusă la punct este indiscutabil, mai ales dacă e să ne referim la faptul că aceasta

trebuie să redirecționeze activitatea tuturor instituțiilor naționale, pentru a-și îndeplini atribuțiile în conformitate cu prevederile constituționale.

În acest capitol au fost analizate opiniile cercetătorilor autohtoni, dar și din străinătate, precum și o serie de studii, publicații, norme naționale și internaționale, asupra unor subiecte precum securitatea națională, migrația ilegală și alte infracțiuni conexe, cooperarea RM-UE, strategiile de securitate și conflictul transnistrean. Un sprijin profund și inestimabil a fost reprezentat de lucrările autorilor moldoveni precum: M. Poalelungi, N. Albu, V. Vărzari, C. Creangă, V. Juc, N. Osmochescu, V. Gămurari, ș.a.

La finalul tezei de doctor, autorul formulează **Concluzii și recomandări** generale pe marginea tuturor capitolelor, în contextul cercetării aprofundate și analizei unui spectru larg de referințe bibliografice, în limbile română, rusă și engleză.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Fenomenul criminalității organizate transfrontaliere este din ce în ce mai greu de stăpânit, nu doar din cauza ingeniozității infractorilor, dar și din cauza situației socio – economice a persoanelor care sunt nevoite să recurgă la participarea în diferite activități ilicite. Analizând cetățenia migranților ilegali depistați la frontierele UE, putem constata că la etapa actuală, nici o rută de migrație nu și-a modificat traseul. Cetățenii irakieni, afgani și sirieni preferă în continuare ruta Est – Mediteraneană. Migrația ilegală este alternativa folosită de către persoanele care nu pot recurge la calea legală de a pleca în străinătate.

Situațiile tensionate și instabilitatea politică în țările de origine obligă cetățenii străini de a se refugia în zone cu un grad mai înalt de siguranță, utilizând Republica Moldova în calitate de țară de tranzit. Nu este de neglijat nici factorul social, care se află în interdependență cu factorul economic, și care se rezumă la situația tensionată din societate (de ex. rata ridicată a șomajului).

De asemenea, în contextul factorului de mediu, constatăm că amplasarea geografică a Republicii Moldova la hotarul dintre Est și Vest, în calitate de stat limitrof al UE, prezența unei porțiuni de frontieră necontrolate de către autoritățile constituționale, prezența în apropierea Republicii Moldova a unor zone tensionate de conflicte armate, sunt factori declanșatori a migrației ilegale pe teritoriul statului nostru, în scop de tranzitare, dar și a altor infracțiuni criminale.

Un aspect ce complică activitatea dificilă de contracarare și documentare a infracțiunilor transfrontaliere este existența regiunii separatiste transnistrene, unde organele legale de drept și

control ale Republicii Moldova nu își pot exercita atribuțiile de serviciu. Amplasarea geografică la hotar cu Ucraina, precum și susținerea din afară a regimului anticonstituțional a favorizat considerabil sporirea numărului cazurilor de contrabandă comise de agenții economici din acest teritoriu precum și utilizarea acestui spațiu de către alți agenți economici. [51]

Problema științifică importantă soluționată prin intermediul prezentei teze de doctor se caracterizează prin câteva aspecte:

1. Din punct de vedere **teoretico-științific**, sunt analizate și explicate conceptele de criminalitate organizată transfrontalieră, cu o prezentare a originii și evoluției fenomenului în general, iar în capitolul 1 sunt prezentate rezultatele obținute în urma elaborării de către autorul tezei de doctor a articolului *Originea și evoluția criminalității organizate transfrontaliere*, prezentat în cadrul Conferinței științifice internaționale „Teoria și practica administrării publice”, din 22 mai 2020, desfășurată în or. Chișinău.

2. În plan **normativ-legislativ** se analizează cadrul juridic în domeniul de cercetare, precum și tratatele internaționale în domeniul combaterii criminalității organizate transnaționale la care Republica Moldova este parte. Totodată, autorul prezintă în Anexa nr. 2 Lista tratatelor internaționale multilaterale în domeniul combaterii criminalității la care Republica Moldova este parte.

3. În plan **juridico-didactic**, informațiile prezentate și analizate în prezenta teză de doctor vor fi utile nu doar studenților Academiei Ștefan cel Mare a MAI, dar și tuturor masteranzilor și doctoranzilor care vor efectua cercetări în domeniul respectiv. De asemenea, lucrarea poate fi utilizată drept reper în elaborarea unor documente de politici în domeniul luptei contra criminalității.

Referindu-ne la **limitele cercetării**, este important să menționăm că prezenta teză de doctor cuprinde un domeniu relativ îngust de cercetare și nou, fundamentarea teoretică a fost din start limitată de numărul mic al studiilor în domeniul evoluției criminalității organizate din Balcani de către cercetătorii autohtoni. Ținând cont de faptul că specialiștii din Republica Moldova acordă o atenție deosebită fenomenului crimei organizate în ansamblu, iar poziția geostrategică a pensinsulei balcanice nestârnind un suficient interes pentru cercetători, nu a fost posibilă prezentarea unei poziții complexe și de ansamblu a teoreticienilor moldoveni.

De asemenea, în acești trei ani în care a fost elaborată prezenta teză de doctor, a fost înregistrată o dinamică constantă a desfășurării diferitor activități ilicite pe ruta balcanică, ceea ce nu permite încă expunerea pe marginea finalității fenomenului, ci mai degrabă impune cercetarea și în continuare a acestuia.

Prezenta teză de doctor, destinată în exclusivitate cercetării impactului criminalității organizate din zona balcanică asupra securității Republicii Moldova, culminează cu o serie de concluzii generale, după cum urmează:

1. Criminalitatea organizată transfrontalieră este un concept foarte vast și extrem de greu de definit, nu numai prin prisma diferitor forme de manifestare, dar și din cauza modalităților de operare ale infractorilor, care sunt în continuă schimbare și adaptare la noile realități și tehnologii. Așadar, este extrem de necesar ca autoritățile de aplicare a legii să acționeze cu un pas înaintea rețelelor criminale, având mereu infiltrați agenți proprii, în scopul colectării informațiilor necesare pentru prevenirea acțiunilor ilicite.

2. Extinderea fenomenului traficului de ființe umane în Europa de Est continuă să reprezinte o problemă foarte importantă cu care se confruntă majoritatea statelor, atât la nivel național, cât și la nivel internațional. Principalele tipuri de exploatare diferă de la o țară la alta, de la dimensiunea internă la dimensiunea externă a traficului, punerea în prim-plan a exploatarea sexuală, urmată de alte forme cum ar fi exploatarea forței de muncă sau cerșirea forțată pentru traficul transfrontalier, în timp ce traficul intern pentru exploatare sexuală rămâne principala formă de exploatare. Cel mai comun tip de exploatare rămâne, însă, exploatarea sexuală.

3. Republica Moldova are o experiență destul de vastă în ceea ce privește cooperarea internațională în domeniul combaterii criminalității organizate: de la asistență juridică în materie penală la echipe comune de investigații. Totodată, statul nostru este parte la o serie de tratate internaționale încheiate în scopul luptei contra infracțiunilor criminale transfrontaliere, majoritatea din ele fiind active. Astfel, în scopul eficientizării activității tratatelor internaționale, semestrial, MAI raportează în adresa MAEIE informația privind deficiențele întâmpinate la implementarea tratatelor, precum și anual informații privind procesul implementării prevederilor tratatelor internaționale încheiate, în conformitate cu pct. 226 al Hotărârii Guvernului nr. 442 din 17.07.2015 pentru aprobarea Regulamentului privind mecanismul de încheiere, aplicare și încetare a tratatelor internaționale.

4. Republica Moldova este parte la 173 de tratate internaționale și Convenții depozitate de Secretarul General ONU. În afară de cooperarea politică, ONU este un furnizor de asistență tehnică țării noastre gestionată prin intermediul Oficiului de țară de la Chișinău. Acest Oficiu cuprinde 22 de agenții specializate care desfășoară proiecte de dezvoltare pe întreg teritoriul țării. Cu siguranță, aceasta nu epuizează totalitatea proiectelor implementate de ONU în Republica Moldova, însă este important a nota că această organizație reprezintă, în plan politic, o platformă importantă de afirmare a țării la nivel global, care certifică statutul Republicii Moldova de membru al comunității internaționale și subiect de drept internațional.

5. Republica Moldova este foarte activă în cadrul cooperării regionale din regiunea bazinului Mării Negre, dar și din zona balcanilor. Notabilă este participarea activă a statului nostru în organizațiile SELEC și CCP ESE, în prima fiind detașați doi ofițeri de legătură (unul din cadrul MAI, unul din cadrul Serviciului Vamal) în scopul oferirii schimbului de informații 24/24 pentru depistarea sau eradicarea diferitor infracțiuni sau grupări criminale. În ceea ce privește CCP ESE, cea mai notorie activitate a RM reprezintă semnarea Acordului multilateral privind schimbul automatizat de date ADN, date dactiloscopice și date de înregistrare a autovehiculelor, în septembrie 2018, la Viena.

6. Exercițarea activităților infracționale în susținerea activităților teroriste nu este un fenomen nou. Cu toate acestea, implicarea suspecților cu acces la resurse și instrumente de rețele de crimă organizată specializată în terorism este deosebit de gravă în contextul ritmului accelerat al radicalizării și dorința de a să se angaja foarte rapid în atacuri teroriste în urma procesului de radicalizare.

7. Deși Republica Moldova nu figurează în lista de preferințe a persoanelor afectate de migrația ilegală (*teritoriul național este sporadic utilizat ca țară de tranzit*), riscurile de bază pentru RM recurg din capacitățile reduse de gestionare a eventualelor afluxuri masive de migranți. Probabilitatea unor astfel de perspective pentru RM progresează odată cu creșterea numărului de state UE care adoptă politici de limitare a accederii străinilor pe teritoriul său (respingerea cotelor obligatorii de refugiați propuse de Comisia Europeană (Polonia, Cehia, Slovacia și Ungaria); construirea barierelor/garduri la frontieră (Ungaria, Slovenia).

8. Amenințările principale la adresa securității naționale sunt reprezentate de: conflictul transnistrean; traficul de ființe umane; migrația ilegală; contrabanda; traficul de droguri, insecuritatea politică internă.

9. Chiar și după mai bine de două decenii, conflictul transnistrean rămâne o problemă gravă de securitate a Republicii Moldova. Nu este greu de înțeles că Federația Rusă nu are de gând să își retragă trupele de pe teritoriul din stânga Nistrului, sfidând astfel normele dreptului internațional, făcând abuz de dreptul său de veto în Consiliul de Securitate al ONU. Experiența și timpul ne-a demonstrat că Federația Rusă nu ține cont de sancțiuni sau declarații atunci când vine vorba de Transnistria sau Crimeea, iar politica sa este destul de clară în această privință. Întrebarea este cum trebuie să procedeze astăzi un stat atât de mic și firav precum este Republica Moldova, în fața unui agresor puternic și influent ca Federația Rusă, în chestiuni privind securitatea sa națională. Această întrebare devine mai degrabă retorică, deoarece toate soluțiile pacifiste propuse de diverși specialiști din domeniu devin tot mai ireale și mai imposibil de realizat.

10. Una dintre cele mai principale rute pentru traficul de droguri, arme și migranți din Turcia și ale state asiatică către Europa este așa – numita rută balcanică. În ciuda eforturilor

efectuate prin intermediul acestor cercetări, încă nu este pe deplin acceptat gradul înalt de risc care îl reprezintă crima organizată transfrontalieră de-a lungul frontierelor și în regiunea Europei de Est. Chiar dacă pe parcursul anului 2020 au fost înregistrate mai puține cazuri de infracțiuni pe această rută, ea rămâne activă și foarte comodă pentru grupările criminale organizate, din cauza multiplelor evenimente care contribuie la dezvoltarea acțiunilor ilicite, precum:

- insurgența armată, conflictele interne, fluxul continuu de migranți, condițiile de viață din taberele existente în țările învecinate Siriei;
- amenințările Istanbulului de denunțare unilaterală a înțelegerii cu UE, conflictele cu populația kurdă, numărul de 3 mln de sirieni migranți înregistrați, o eventuală relaxare a măsurilor operative de control și combatere a imigrației ilegale de către autoritățile turce;
- prezența în teritoriu a unui număr impunător de migranți, implicarea populației în paza frontierelor;
- situația din Serbia (prezența unui număr mare de migranți).

11. Comisia Europeană se implică foarte activ în prevenirea și, mai ales, combaterea crimei organizate din Balcani, preferând să investească sume imense de bani și să finanțeze diferite inițiative regionale în vederea tăierii răului de la rădăcină. De asemenea, aspecte precum reforma justiției, drepturile omului și buna guvernare în Balcanii de Vest stârnesc o îngrijorare profundă întregii comunități internaționale.

În urma identificării concluziilor generale, au fost elaborate următoarele recomandări importante:

1. ***Se recomandă infiltrarea polițiștilor moldoveni peste hotare.*** În acest mod, statul nostru ar putea contribui la destructurarea rețelelor criminale cu infractori de origine moldovenească sau a unui stat post – sovietic, reieșind din trecutul istoric, spațiul geografic, realitățile socio – economice, etc.

2. ***Se recomandă organelor de drept efectuarea masivă a acțiunilor de prevenire a traficului de ființe umane*** nu doar în orașele mari ale RM, sau în centrele raionale, dar ***în sate, cu implicarea activă a asistenților sociali***, astfel încât la aceste acțiuni să participe cât mai multe persoane social – vulnerabile.

3. ***Au fost identificate următoarele recomandări care necesită a fi întreprinse pentru diminuarea migrației ilegale la frontiera de stat a Republicii Moldova:***

- supravegherea sporită a frontierei de stat pe direcțiile cu risc migrațional sporit;
- crearea unor itinerare de patrulare a frontierei de stat (pe sectorul verde) imprevizibile pentru potențialii infractori, ținându-se cont de informația operativă deținută și de sectoarele cu risc migrațional sporit;
- utilizarea eficientă a informației prelabile cu caracter operativ;

- colaborarea cu organele de supraveghere a frontierei din statul vecin în cazurile depistării persoanelor suspecte în zona de frontieră.

4. După modul de manifestare a fenomenului de migrație la nivel internațional, pentru Republica Moldova este caracteristică trecerea ilegală a frontierelor în grupuri mici, către statele aflate pe ruta de deplasare a migranților, către destinația finală. ***Se recomandă autorităților de frontieră naționale eradicarea următoarelor forme prin care se manifestă acest fenomen la frontieră sunt:***

- trecerea ilegală a frontierei de stat în afara punctului de trecere al frontierei;
- trecerea frontierei prin punctul de trecere al frontierei de către persoane ce utilizează acte false sau care nu le aparțin;
- trecerea clandestină a frontierei prin punctul de trecere al frontierei prin ascunderea în mijloacele de transport.

5. ***Recomandăm autorităților naționale să contribuie activ la dezvoltarea și aplicarea politicilor migraționale naționale și internaționale.*** Comparativ cu alte state de pe această rută, teritoriul RM este mai puțin folosit de migranți, deoarece ei întâlnesc mai multe impedimente în vederea atingerii scopului final. În cadrul analizelor desfășurate pentru RM la nivel regional, migrația ilegală se examinează sub două aspecte:

- migrația ilegală a cetățenilor străini care utilizează RM ca țară de tranzit pentru a ajunge în țările Uniunii Europene;
- migrația cetățenilor RM care nu întrunesc condițiile legale de călătorie.

6. Prin intermediul Instrumentului de Asistență pentru Preaderare, Comisia Europeană acordă ajutor tehnic și financiar statelor care urmează să adere la UE, având și scopul fortificării securității regionale. ***Astfel, se recomandă participarea activă a organelor de aplicare a legii naționale la:***

- îmbunătățirea cooperării dintre regiunea Balcanilor de Vest și instituțiile judiciare și de poliție europene și internaționale;
- creșterea numărului echipelor comune de investigații pentru combaterea crimei organizate în regiune;
- creșterea numărului de investigații din care să rezulte dosare penale.

7. ***Se recomandă elaborarea și adoptarea noii Strategii de Securitate Națională, inclusiv și a Planului de Acțiuni pentru implementarea acesteia.***

8. ***Se recomandă autorităților naționale demararea tuturor procedurilor și expertizelor necesare ce se impun pentru implementarea cât mai rapidă a Acordului interstatat privind schimbul de date ADN, date dactiloscopice și date de înmatriculare a autovehiculului, inspirat din Tratatul de la Prum, semnat de statele din zona Schengen, după cum urmează:***

- definitivarea procedurilor naționale privind ratificarea acestui tratat internațional (proiectul Legii de ratificare a fost aprobat doar în prima lectură de către Parlament);

- conectarea la rețeaua de schimb de date S-Testa. Acest canal de legătură este unul separat, urmează a fi realizată conexiunea cu România (cel mai apropiat punct de contact). Cea existentă acum între MAI RM și MAI Romania este una diferită și nu poate fi utilizată în cadrul prezentului Acord. Conectarea la acest canal implica costuri de circa 80.000 euro pentru instalarea serverelor și separat cheltuielile ce țin de conectare - în funcție de distanța unde va fi amplasat punctul de contact.¹

- efectuarea unei misiuni de evaluare a experților pentru evaluarea costurilor de implementare a acestui tratat. Misiunea de evaluare a experților pe partea tehnică urma să aiba loc în Moldova în anul 2019, însă a fost amânată pentru o perioadă nedeterminată.²

- Luarea unei decizii, la nivel național, privind instituția care va deține acest punct de legătură. Necesitatea luării acestei decizii derivă din faptul că toate cheltuielile urmează să revină acesteia, iar ulterior, la acest canal de legătură pot adera și alte ministere/autorități naționale, pentru schimb de date cu instituțiile europene pe domeniile lor.

- Implementarea clasificării categoriilor de vehicule și a tipurilor de caroserii, în conformitate cu prevederile Directivei 2007/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 05 septembrie 2007, precum și a sistemelor, componentelor și unităților tehnice separate destinate vehiculelor respective (Directivă-cadru) și a Regulamentului (UE) nr.168/2013 privind omologarea și supravegherea pieței pentru vehiculele cu două sau trei roți și pentru cvadricicluri.
[219]

- Finalizarea procedurilor interne pentru aderarea la Tratatul cu privire la sistemul informațional european de gestionare a evidenței permiselor de conducere și a vehiculelor pe teritoriul UE (EUCARIS).

- Adoptarea Registrului de Stat al Transporturilor pentru asigurarea schimbului automatizat de date.

¹ Taxa lunară de conexiune la rețeaua UE reprezintă circa 13.000 euro lunar.

² În prezent această misiune de evaluare are loc în Albania (țările sunt vizitate de experți pe criteriul ordinii alfabetice a denumirii statului) - costurile sunt pentru Albania, dar nu diferă mult de la stat la stat.

BIBLIOGRAFIE

1. AVORNIC, Gh., CARA, A., *Fenomenul traficului de ființe umane în Republica Moldova*. În: Revista Studia Universitatis, nr. 3, anul I, Chișinău, 2007, CEP USM, responsabil de ediție: Gorceac L., ISSN 1857-2081.
2. CEBOTARI, S., *Interesele geostrategice ale Federației Ruse în spațiul est-european*, Academia militară a forțelor armate „Alexandru cel Bun”, Chisinau, 2016, 264 p., ISBN: 978-9975-3048-5-6
3. CIOBANU, I., *Criminologie*, [on-line] Ed. Cartdidact, Chișinău, 2007, 210 p. [citat la 13.12.2018]. Disponibil: <https://www.slideshare.net/exodumuser/criminologie-vol1122d46>.
4. CRISTEA, G., POALELUNGI, M., *Strategia Națională de Securitate a Republicii Moldova ca instrument de protejare a Securității Naționale*. În: Revista Supremația Dreptului, nr. 4/2019/ISSN 2345-1971.
5. CRISTEA, G., *Siguranța frontierelor Republicii Moldova, prin prisma existenței unei zone necontrolate de către autoritățile centrale moldovenești*. Revista Institutul Național al Justiției, nr. 1-3(231-233), 2020, p. 48-53, ISSN: 1811-0770.
6. CUCERESCU, V., AMARAL, C., PACHECO, E., GABRICHIDZE, G., HORGA, I., KRUGLASHOV, A., LATOSZEK, E., PACHOCKA, M., *The European Union and the Eastern Partnership: security challenges*, Tipografia Prin-Caro, Chișinău, 2018, 547 p., ISBN: 978-9975-56-534-9.
7. GĂMURARI, V., OSMOCHESCU, N., *Suveranitatea și dreptul internațional: probleme teoretice și practice actuale*. Monografie, Chișinău, CEP USM, 2007, 258 p., ISBN 978-9975-70-366-6.
8. IAMANDI, L., GHINEA, N., NEAGU, N., MARCOCI, M., *Protecția juridică a României împotriva criminalității transnaționale*, Ed. PRO Universitaria, București, 2010, 400 p., ISBN: 978-973-129-563-3.
9. JUC, V., *Modernizarea social-politică a Republicii Moldova în contextul extinderii procesului integratist European*, Tipografia Centrală, Chișinău, 2018, 512 p., ISBN: 978-9975-3298-5-9.
10. NAGY, A., *Comparative analysis of refugees coming from Balkan and the Middle East from a legal, economical and moral viewpoint* [on-line]. January 2017, SSRN Electronic Journal, Disponibil: https://www.researchgate.net/publication/322303295_Comparative_Analysis_of_Refugees_Coming_From_Balkan_and_the_Middle_East_From_a_Legal_Economical_and_Moral_Viewpoint, [citat la 20.04.2020].
11. SÎLI, V., ARMAȘU, V., DONCIU, A., PLEȘCA, R., MARDARI, A., SÎRCU, A., *Infrațiuni cu caracter terorist, infrațiuni conexe terorismului și unele infrațiuni cu caracter de terorizare*, Garomont-Studio SRL, Chișinău, 2011, 230 p., ISBN: 978-9975-9880-4-9.
12. United Nations Office on Drugs and Crime, *Measuring Organized Crime: Assessment of data in the Western Balkans*, [citat 09.03.2020]. Disponibil: https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/Macro/Research_brief.pdf.

PUBLICAȚII LA TEMA TEZEI

Articole în reviste științifice din Registrul Național al revistelor de profil

1. CRISTEA, G., *Organizațiile regionale și internaționale în lupta împotriva crimei organizate*, în Revista Națională de Drept, nr. 1-3(231-233)/2020/ISSN 1811-0770;
2. CRISTEA, G., *Siguranța frontierelor Republicii Moldova, prin prisma existenței unei zone necontrolate de către autoritățile centrale moldovenești*, în Revista Institutul Național al Justiției, nr. 1-3(231-233)/2020/ISSN 1811-0770;
3. CRISTEA, G., *Dezmembrarea Iugoslaviei și expansiunea crimei organizate în Balcani*, în Revista Studii Juridice Universitare nr. 1-2(49-50)/XII/2020/ISSN 1857-4122;
4. POALELUNGI, M., CRISTEA, G., *Strategia Națională de Securitate a Republicii Moldova ca instrument de protejare a Securității Naționale*, în Revista Supremația Dreptului, nr. 4/2019/ISSN 2345-1971.

Articole în lucrările conferințelor științifice internaționale

1. BĂLAN, O., CRISTEA, G., *Региональная безопасность в контексте современной геополитике*. În: Conferința internațională științifico – practică «Организация Объединенных Наций и глобальные проблемы человечества в XXI веке», 15 – 16 noiembrie 2019, or. Ufa, Federația Rusă.
2. CRISTEA, G., *Risks and threats to the security of the Republic of Moldova in the context of organized cross-border crime in the Balkans*. În: Simpozionul Științific Internațional al Tinerilor Cercetători, Ediția a XVI-a, 27-28 aprilie 2018, or. Chișinău.
2. CRISTEA, G., *Cooperarea juridică internațională în materie penală*. În: Conferința științifică internațională „Contribuția tinerilor cercetători la dezvoltarea administrației publice”, 28 februarie 2020, or. Chișinău.
4. CRISTEA, G., *Originea și evoluția criminalității organizate transfrontaliere*. În: Conferința științifică internațională „Teoria și practica administrării publice”, 22 mai 2020, or. Chișinău.

ADNOTARE

Cristea Gabriela „Criminalitatea organizată transfrontalieră din Balcani: riscuri și amenințări asupra securității Republicii Moldova”, teză de doctor în drept, Chișinău, 2020

Structura tezei: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografia din 249 de titluri, 1 tabel, 2 figuri, 142 pagini de text de bază. Rezultatele cercetării au fost expuse în 8 lucrări științifice publicate în culegeri și reviste de specialitate din Republica Moldova și Rusia.

Cuvinte – cheie: criminalitatea organizată, securitatea națională, securitatea regională, organizații regionale și internaționale, crima organizată din Balcani, migrația ilegală, terorismul, traficul de ființe umane, conflictul transnistrean, Strategia națională de securitate.

Scopul lucrării constă în efectuarea unei cercetări științifice de amploare și detaliate a criminalității organizate transfrontaliere din zona balcanilor prin intermediul cadrului legal internațional, dar și cu ajutorul analizei lucrărilor doctrinare din domeniu, precum și a practicii existente, în vederea identificării riscurilor și amenințărilor asupra securității statului nostru, ce reies din multiplele forme ale criminalității organizate de pe ruta est – mediteraneană, precum și pentru propunerea soluțiilor concrete în eradicarea acestora.

Obiective ale cercetării: studierea aprofundată a riscurilor la adresa securității naționale, prin prisma analizei criminalității organizate în statele din Balcani; sistematizarea și cercetarea activității diferitor organizații regionale și internaționale din care Republica Moldova face parte, și care au menirea să combată fenomenul criminalității organizate transfrontaliere; cercetarea cadrului normativ internațional care reglementează diferite aspecte ale fenomenului criminalității organizate; prezentarea sistemului moldovenesc de prevenire și combatere a criminalității organizate transfrontaliere; identificarea și analiza suportului UE în vederea sporirii capacităților operaționale ale statelor balcanice; elucidarea și cercetarea siguranței frontierelor Republicii Moldova; analiza importanței Strategiei naționale de securitate a Republicii Moldova; elaborarea propriilor concluzii și recomandări la tema de cercetare.

Noutatea și originalitatea științifică: Noutatea științifică a lucrării reiese din tentativa de a elabora o cercetare complexă a fenomenului criminalității organizate transfrontaliere în zona balcanică, dar și a impactului acesteia asupra securității naționale. Această problemă nu este studiată și cercetată detaliat în doctrina juridică locală, iar **problema științifică de importanță majoră** soluționată în lucrare constă în identificarea riscurilor și amenințărilor specifice la adresa securității Republicii Moldova, care derivă din evoluția fenomenului infracțional din zona balcanică. Este de menționat că până în prezent, problematica criminalității organizate transfrontaliere din Balcani nu a fost abordată în alte teze de doctor în drept.

Rezultatele obținute: rezidă în elaborarea recomandărilor specifice și concluziilor pertinente pentru prevenirea amenințărilor principale la adresa securității naționale și pentru eliminarea riscurilor care pot apărea în contextul expansiunii diferitor forme de crimă organizată cu caracter transnațional din zona balcanică.

Semnificația teoretică: Analiza informației, dar și concluziile care au reieșit în urma elaborării prezentei lucrări vor aduce un aport semnificativ în aprofundarea materialelor de specialitate din domeniu, atât din punct de vedere practic, cât și teoretic, iar recomandările obținute vor putea fi utilizate pentru îmbunătățirea cadrului legislativ, pentru crearea Planurilor de Acțiuni și Strategiilor de implementare ale acestora, dar și în calitate de suport de curs pentru studenții de la drept sau pentru studenții de la Academia de Poliție.

Valoarea aplicativă a lucrării: Prezenta lucrare poate fi utilizată de angajații structurilor de forță, de cercetători, specialiști din domenii aferente, studenți și masteranzi, ținând cont de analiza aprofundată asupra unui număr impunător de norme juridice, dar și datorită stilului constructiv în elaborarea tezei de doctor.

Implementarea rezultatelor științifice: Rezultatele științifice pot fi utilizate în procesul de legiferare; în procesul de instruire a angajaților din domeniul juridic, în procesul de cercetare și documentare; în studiile din domeniul dreptului internațional public, în activitatea angajaților din structurile de forță, etc.

АННОТАЦИЯ

Кристия Габрисела «Трансграничная организованная преступность на Балканах: риски и угрозы для безопасности Республики Молдова», кандидатская диссертация по юриспруденции, Кишинев, 2020

Структура диссертации: введение, три главы, общие выводы и рекомендации, библиография из 249 наименований, 1 таб., 2 фиг., 142 страниц основного текста. Результаты исследования были представлены в 8 научных работах, опубликованных в сборниках и специализированных журналах Республики Молдова и России.

Ключевые слова: организованная преступность, национальная безопасность, региональная безопасность, региональные и международные организации, организованное преступление на Балканах, нелегальная миграция, терроризм, торговля людьми, приднестровский конфликт, Стратегия национальной безопасности.

Целью данной докторской диссертации является проведение крупномасштабного и подробного научного исследования трансграничной организованной преступности на Балканах через международно-правовую базу, а также с анализом доктринальных документов в этой области и существующей практики с целью выявления рисков и угроз безопасности нашего государства, которые возникают из-за множественных форм организованной преступности на восточно-средиземноморском маршруте, а также для предложения конкретных решений в их ликвидации.

Задачи диссертации: углубленное изучение рисков для национальной безопасности посредством анализа организованной преступности в балканских государствах; систематизация и исследование деятельности различных региональных и международных организаций, частью которых является Республика Молдова, разъяснение и исследование пограничной безопасности Республики Молдова; анализ важности Стратегии национальной безопасности Республики Молдова; разработка собственных выводов и рекомендаций по теме исследования.

Научная новизна и оригинальность: Научная новизна работы исходит из сложности анализа области трансграничной организованной преступности на Балканах, а также ее влияния на национальную безопасность. Этот вопрос не изучается и не исследуется подробно в местной правовой доктрине, и важнейшая научная проблема, решаемая в статье, заключается в выявлении конкретных рисков и угроз безопасности Республики Молдова, которые проистекают из эволюции балканской преступности.

Полученные результаты: заключается в выработке конкретных рекомендаций и выводов, касающихся предотвращения основных угроз национальной безопасности и устранения рисков, которые могут возникнуть в контексте распространения различных форм транснациональной организованной преступности на Балканах.

Теоретическая значимость: Анализ информации, а также выводы, которые были сделаны в результате разработки данной работы, внесут значительный вклад в углубление специализированных материалов в этой области, как с практической точки зрения, так и с теоретической, а полученные рекомендации могут быть использованы для совершенствования законодательной базы, для создания Планов Действий и Стратегий осуществления этих планов, а также в качестве учебного пособия для студентов юридических факультетов и студентов Академии Полиции.

Практическая значимость работы: Эта работа может быть использована государственными служащими в этой области, исследователями, специалистами в смежных областях, студентами и аспирантами, принимая во внимание углубленный анализ внушительного количества юридических норм, а также благодаря конструктивному стилю в разработке докторской диссертации.

Внедрение научных результатов: Научные результаты могут быть использованы в законодательном процессе, в процессе подготовки юридических работников, в процессе исследований и документации; в исследованиях в области публичного международного права, в работе сотрудников силовых структур и т.д.

ANNOTATION

Cristea Gabriela "Cross-border organized crime in the Balkans: risks and threats to the security of the Republic of Moldova", law Phd thesis, Chişinău, 2020

Thesis structure: introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, bibliography consisting of 249 titles, 1 tabel, 2 fig., 142 pages of basic text. The research results were presented in 8 scientific papers published in collections and specialized journals in the Republic of Moldova and Russia.

Key – words: organized crime, national security, regional security, regional and international organizations, organized crime in the Balkans, illegal migration, terrorism, trafficking in human beings, the Transnistrian conflict, the National Security Strategy.

The aim of the thesis is to conduct a large-scale and detailed scientific research on cross-border organized crime in the Balkans through the international legal framework, but also with the analysis of doctrinal papers in the field and existing practice to identify risks and threats to state security. ours, which emerges from the multiple forms of organized crime on the eastern-Mediterranean route, as well as for proposing concrete solutions in their eradication.

Research objectives: in-depth study of risks to national security, through the analysis of organized crime in the Balkan states; systematization and research of the activity of different regional and international organizations of which the Republic of Moldova is a part, and which are meant to combat the phenomenon of cross-border organized crime; research of the international normative framework that regulates different aspects of the phenomenon of organized crime; presentation of the Moldovan system for preventing and combating cross-border organized crime; identifying and analyzing EU support for enhancing the operational capabilities of the Balkan states; analysis and presentation of the evolution of regional security from the perspective of the Copenhagen School; elucidation and research of the border security of the Republic of Moldova; analysis of the importance of the National Security Strategy of the Republic of Moldova; elaboration of own conclusions and recommendations on the research topic.

Scientific novelty and originality: The scientific novelty of the paper stems from the attempt to develop a complex research on the phenomenon of cross-border organized crime in the Balkans, but also on its impact on national security. This issue is not studied and researched in detail in local legal doctrine, and the scientific issue of major importance addressed in the paper is to identify specific risks and threats to the security of the Republic of Moldova, which derives from the evolution of the Balkan crime. It should be noted that so far, the issue of cross-border organized crime in the Balkans has not been addressed in other doctoral theses.

The obtained results: lie in the elaboration of specific recommendations and relevant conclusions for the prevention of major threats to national security and for the elimination of risks that may arise in the context of the expansion of various forms of transnational organized crime in the Balkans.

Theoretical significance: The analysis of the information, but also the conclusions that emerged from the elaboration of this paper will bring a significant contribution in deepening the specialized materials in the field, both from a practical and theoretical point of view, and the obtained recommendations can be used to improve the legislative framework. for the creation of Action Plans and Strategies for their implementation, but also as a course support for law students or those from the Police Academy.

Practical value of the thesis: This paper can be used by civil servants in the field, researchers, specialists in related fields, students and master students, taking into account the in-depth analysis of an impressive number of legal rules, but also due to the constructive style in writing the doctoral thesis.

Implementation of the scientific results: Scientific results can be used in the legislative process; in the process of training employees in the legal field, in the process of research and documentation; in studies in the field of public international law, in the activity of employees in force structures, etc.